

2. nacionalna konferenca

Spodbujamo zelena delovna mesta

4. 11. 2014, Hotel Lev, Ljubljana

Gradivo za medije

Vsebina paketa:

1. O projektu Spodbujamo zelena delovna mesta
2. Analiza o stanju, potencialih in dobrih praksah na področju zelenih delovnih mest v Sloveniji
3. Seminarji Spodbujamo zelena delovna mesta
4. Natečaj in nagrajenci natečaja Partnerstva za zelena delovna mesta (EMBARGO)
5. Nacionalni konferenci Spodbujamo zelena delovna mesta
6. Nadaljnji koraki projekta Spodbujamo zelena delovna mesta

Kontaktne informacije

Gaja Breclj, vodja projekta
Iva Gruden, vodja komuniciranja
Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj
iva@umanotera.org, 01 439 7100, 041 878 959
www.zelenadelovnamesta.si
www.facebook.com/zelenadelovnamesta
www.twitter.com/ZelenaDM (oznaka za konferenco: #ZDMkonf)

1. O projektu Spodbujamo zelena delovna mesta

Projekt Spodbujamo zelena delovna mesta poteka od septembra 2014 do decembra 2015, izvaja pa ga Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj. S projektom želimo:

- izboljšati razumevanje in poznavanje zelenih delovnih mest ter dvigniti osveščenost o tem, kaj sploh so zelena delovna mesta in kakšne razvojne priložnosti prinašajo;
- spodbuditi povezovanje različnih akterjev na področju zelenih delovnih mest s ciljem spodbujanja oblikovanja pogojev za ustvarjanje zelenih delovnih mest.

Aktivnosti projekta:

- 1. in 2. nacionalna konferenca Spodbujamo zelena delovna mesta
- Analiza stanja, potencialov in dobrih praks na področju zelenih delovnih mest v Sloveniji
- Seminarji in e-seminarji za svetovalce zaposlitve, lokalne skupnosti in podjetja
- Javni natečaj Partnerstva za zelena delovna mesta
- Priporočila ključnim deležnikom, ki ustvarjajo pogoje za razvoj zelenega gospodarstva
- Katalog dobrih praks

Ob zaključevanju projekta je njegova vodja **Gaja Breclj iz Umanotere** na 2. nacionalni konferenci 4. 11. 2014 povedala:

»V tem letu smo si prizadevali prispevati k izboljšanju razumevanja zelenih delovnih mest in predvsem razvojnih priložnosti, ki jih prinašajo v okviru zelenega gospodarstva. Obenem pa smo spodbujali povezovanje različnih akterjev, saj brez sodelovanja razvoj zelenega gospodarstva ni možen. Izzivi zahtevajo, da se problemov lotimo celostno in na sistemski ravni. Dejansko se pogovarjamo o tem, kakšen svet bomo pustili zanamcem, v zelo konkretnem smislu. Današnja konferenca je priložnost, da razmišljamo izven ustaljenih okvirov in si skupaj zastavimo konkretne korake, s katerimi bomo svet, ki si ga želimo, tudi zares ustvarili.«

Zakaj sploh projekt Spodbujamo zelena delovna mesta?

Zelena delovna mesta (ZDM) omogočajo dolgoročni izhod iz krize. Odzivajo se na strateške priložnosti ter izhajajo iz domačih človeških in naravnih virov. Zmanjšujejo odvisnost od uvožene hrane in nafte. Podpirajo doseganje mednarodno sprejetih podnebnih ciljev. Ustvarjajo nova delovna mesta z višjo dodano vrednostjo in spodbujajo inovativne rešitve. Podpirajo zeleni razvojni preboj, ki je deležen visoke stopnje družbenega soglasja.

Ustvarjanje ZDM je prepoznano kot ena od nosilnih strategij za doseganje ambicioznih ciljev do leta 2020: 75-odstotne stopnje zaposlenosti ter istočasne podpore doseganju ciljev na področju inovacij, izobraževanja, socialne vključenosti in podnebja/energije, ki naj bi pripeljali do pametnega, trajnostnega in vključujočega gospodarstva EU.

Čeprav obstaja v Sloveniji vrsta sektorjev, kjer najdemo zelena delovna mesta, je njihova prepoznavnost in razvojnih priložnosti, ki jih ta prinašajo, premajhna. Zato je pomembno, da zelena delovna mesta in njihov potencial na ustrezen način predstavimo ciljnim javnostim in spodbudimo povezovanje različnih akterjev (gospodarstvo, svetovalci zaposlitve, lokalne skupnosti, stroke po sektorjih, nevladni sektor idr.).

2. Analiza stanja, potencialov in dobrih praks na področju zelenih delovnih mest v Sloveniji

Pripravili smo obsežno [Analizo stanja, potencialov in dobrih praks na področju ZDM](#) v Sloveniji. Avtorji analize so podrobno preučili zelena delovna mesta zlasti v EU, ZDA in Sloveniji, izpostavili 14 primerov dobrih praks, osredotočili pa so se na prednostna področja: ekološkokmetijstvo, gozdno-lesna veriga, ravnanje z odpadki, obnovljivi viri energije in učinkovita raba energije, trajnostni turizem ter kot presečno področje socialno podjetništvo.

Z analizo smo najprej definirali zelena delovna mesta, saj splošna definicija prej ni obstajala:

»Zelena delovna mesta so dostojna delovna mesta v zelenem gospodarstvu ter v ozelenjevanju procesov v drugih sektorjih, kjer čistejše alternative ne obstajajo.«

V letu 2011 je bilo po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije v sektorju okoljskega blaga in storitev zaposlenih nekaj več kot 30.000 oziroma 3,2 % vseh zaposlenih, ustvarili pa so 11,6 % celotnega bruto domačega proizvoda. Ta delovna mesta torej ustvarjajo veliko dodano vrednost, obenem pa predstavljajo sinergijski odgovor na današnje gospodarske, okoljske in družbene izzive. A potencial je, kot ugotavljamo v analizi, v Sloveniji veliko večji.

Z analizo smo ugotovili, da obstaja v Sloveniji na področjih ekološkega kmetijstva, gozdno-lesne verige, ravnanja z odpadki, obnovljivih virov energije, učinkovite rabe energije ter trajnostnega turizma razviden teoretični potencial **za skoraj 250.000 (ozelenjenih in novih) zelenih delovnih mest do leta 2020**, potencial na presečnem področju socialnega podjetništva pa je ocenjen na **80.000 delovnih mest do leta 2020**. Pri tem velja opozoriti, da so v te ocene vključena tudi **ozelenjena obstoječa delovna mesta**, kar pomeni, da je **potencial novih delovnih mest manjši (prbl. 80.000)**.

Uresničevanje potenciala zelenih delovnih mest je pomembno tako zaradi zmanjševanja škodljivih vplivov na okolje kot zaradi povečanja konkurenčnosti gospodarstva, nič manj pa tudi z vidika reševanja perečega problema brezposelnosti v Sloveniji. Odvisen pa je od kompleksnega nabora dejavnikov, saj bo prehod na zeleno gospodarstvo zahteval ponovno definiranje večine delovnih mest v skoraj vseh sektorjih. Potencial namreč predstavlja zgolj priložnost, ki bo izkoriščena le v manjši meri, če ne bo namenskih političnih ukrepov za vzpostavitev celovitega podpornega okolja - raziskav, razvoja in eko-inovacij, zelenih investicij, razvoja znanj in dviga okoljske ozaveščenosti.

Za vzpostavitev podpornega sistema mora poskrbeti obsežen nabor akterjev. Med njimi so taki z neposrednim vplivom na zaposlovanje, kot so zasebna in javna podjetja ali kmetije, ter akterji, ki imajo pa posreden vpliv na zaposlovanje v zelenem gospodarstvu: občine, ministrstva, javne agencije, izobraževalne in raziskovalne organizacije, zavodi za zaposlovanje, sindikati, pa tudi mediji ter gospodinjstva in posamezniki.

Celotna analiza je na voljo na spletni strani:

http://zelenadelovnamesta.si/upload/Zelena_delovna_mesta_analiza.pdf.

3. Seminarji za svetovalce zaposlitve, lokalne skupnosti in podjetja

V vseh slovenskih regijah smo organizirali 24 brezplačnih seminarjev na eni strani za svetovalce zaposlitev OE ZRSZ in na drugi strani za občine in podjetja. Na njih se je zvrstilo skoraj 500 udeležencev, ki so iskali človeške, naravne in ostale lokalne vire ter potenciale za ZDM, ki jih lahko ustvarimo na podlagi teh virov.

Vse o seminarjih je na voljo na spletni strani: <http://zelenadelovnamesta.si/index.php/seminarji-menu>.

4. Javni natečaj (EMBARGO DO 4. 11. 2014 DO 12. URE!)

Nagradni natečaj [Partnerstva za zelena delovna mesta: dobre prakse podjetij in lokalnih skupnosti](#) je bil objavljen 7. maja 2014 na spletni strani projekta Spodbujamo zelena delovna mesta: www.zelenadelovnamesta.si. Rok za oddajo prijav na natečaj je bil 10. september 2014 do 12. ure.

Prejeli smo 18 prijav, med katerimi smo izbrali tri, najboljše med njimi pa je prejela Zelena teambuilding na ekološki kmetiji Lešnik iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu s profesionalnim moderatorjem - paket za deset sodelavcev nagrajenega projekta.

Prijave je pregledala ocenjevalna komisija, sestavljena iz 6 članov strokovne skupine in predstavnic Urada Vlade RS za komuniciranje ter Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji. Po individualnem ocenjevanju in srečanju vseh članov ocenjevalne skupine so bile med tri najboljše prakse izbrane naslednje dobre prakse:

- **Nizkoogljičnost kot razvojna priložnost regije** (Posoški razvojni center, Občina Tolmin, Občina Bovec, Občina Kobarid, Občina Idrija, Občina Cerklje)
- **Hiša zelišč** (Master d.o.o. Sp. Idrija, Idrijsko-cerkljanska razvojna agencija, Turistična (ekološka) kmetija iz Brega v Goriških Brdih, Geopark Idrija)
- **Zavezništvo znanja za celovito energetska obnovo javnih stavb** (Metronik d.o.o., Inovacijsko-razvojni inštitut UL, Velux, Fakulteta za elektrotehniko UL, M Sora, Decibel, Fakulteta za arhitekturo UL, Hidria, Fakulteta za strojništvo UL, Eltec Petrol, Ekonomska fakulteta UL)

Med njimi je bil za **glavnega nagrajenca izbran projekt Zavezništvo znanja za celovito energetska obnovo javnih stavb**.

Z natečajem smo želeli spodbuditi interes podjetij in lokalnih skupnosti za prenos dobrih praks na področju zelenih delovnih mest in vzpostaviti oziroma okrepiti povezovanje različnih akterjev. Izpostaviti smo želeli prakse, ki prinašajo spremembe in odkrivajo nove paradigme pri spopadanju z izzivi današnjega časa: gospodarsko-finančno, energetska, podnebno, okoljska in družbeno krizo, ki se kaže v brezposelnosti ter degradaciji okolja in socialne države.

Iskali smo uspešna in napredna partnerstva, ki prispevajo k ustvarjanju zelenih delovnih mest in so lahko navdih za partnerstva v drugih okoljih po Sloveniji, napredne projekte in programe podjetij in lokalnih skupnosti, ki temeljijo na celovitem, inovativnem in sistemskem pristopu. Iskali smo dobre prakse, ki prispevajo k širšim ciljem trajnostnega razvoja.

Na natečaj je prispelo 18 prijaviteljev partnerstev: Ideaexpertize, Regionalna razvojna agencija Mura, Občina Škofja Loka, Občina Razkrižje, Master d.o.o., Občina Brda, Občina Tolmin, Hotel Cerklje, Razvojna zadruga eTRI, PRO-FIL Jože Lenart s.p., JP Komunalno podjetje Vrhnika, d.o.o., Zavod Karo, Občina Radlje ob Dravi, Mestna občina Kranj, Rozalija Košir, Metronik d.o.o., Terme Snovik – Kamnik d.o.o., Droga Kolinska d.d. Droga Kolinska.

Opisi treh najboljših praks

1. Zavezništvo znanja za celovito energetska obnovo javnih stavb

Kontakt:

- Metronik: andreja.kerc@metronik.si
- Inovacijsko-razvojni inštitut Univerze v Ljubljani: gregor.cerinek@iri.uni-lj.si

Stavbe so v Evropski uniji največji porabnik energije. Za ogrevanje, hlajenje in razsvetljava v stavbah porabimo približno 40 odstotkov celotne končne rabe energije. Povečanje učinkovitosti rabe energije v stavbah je zato pomembna priložnost za zmanjšanje obremenitev okolja, predvsem podnebne sistema, in za znižanje stroškov. Energetska obnova stavb predstavlja tudi pomemben potencial za zelena delovna mesta. Povezovanje med strokovnjaki z različnih področij je za njegovo uresničitev ključnega pomena.

Projekt **Zavezništvo znanja za celovito energetska obnovo javnih stavb** je vzpostavil učni laboratorij v realnem življenju. Gre za izjemno pomemben in aktualen projekt na področju povečanja energetske učinkovitosti, ki povezuje univerzitetno okolje z gospodarstvom.

Praktična usmerjenost raziskovalne dejavnosti ter vključevanje študentov v interdisciplinarne time ustvarjata zelena delovna mesta, hkrati pa se gradijo kompetence mladim strokovnjakom, ki jih bodo v prihodnosti zasedli.

Prispevek k varovanju okolja bo z optimizacijo porabe energije velik in trajen, širjenje dobre prakse po Sloveniji pa še kako pomembno.

Povezovanje znanja, proizvajalcev in izvajalcev je ključna točka uspeha.

2. Nizkoogljičnost kot razvojna priložnost regije

Kontakt:

- Posoški razvojni center: Miro.Kristan@prc.si
- Občina Tolmin: info@tolmin.si

Ozračje, tako kot drugi naravni viri - reke, gozdovi in biotska raznovrstnost -, ne pozna državnih in občinskih meja. V evropskem projektu Alpstar je bila zato pripravljena regijska nizkoogljična strategija, ki temelji na razvojnem razumevanju naravnih virov in opisuje priložnosti na področjih kmetijstva, gozdarstva, turizma, industrije in obrti ter horizontalne teme – rabe energije.

Projekt **Nizkoogljičnost kot razvojna priložnost regije** je prepričal s povezovanjem občin. Ob koordinaciji Posoškega Razvojnega Centra in z vključevanjem civilne družbe in strokovnih organizacij je nastala za Slovenijo pilotna regionalna nizkoogljična razvojna strategija, ki je povezala zgornje Posočje, Idrijsko in Cerkljansko. Strategija temelji na razvojnem razumevanju naravnih virov v regiji. Iz njih je izšel celovit nabor trajnostnih priložnosti v kmetijstvu, turizmu, gozdarstvu, industriji in rabi energije. Navdušujejo moč in povezovalni učinki partnerstva.

3. *Hiša zelišč*

Kontakt:

- Lara Lapajne Golob in Irena Kenda: info@hisa-zelisc.si, info@master-idrija.si

Ekološko pridelana, ročno nabrana, naravno posušena in predelana zelišča nastopajo pod blagovno znamko **Hiša zelišč**. Gre za učinkovit preplet lokalnih naravnih virov, tradicionalnih dejavnosti ter medgeneracijskega in skupnostnega sodelovanja za vzpostavitev delovnih mest na podeželju.

Posebne pozornosti ocenjevalne skupine je bilo deležno trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri: ohranjanje višinskih travnikov in tenkočuten odvzem redkih rastlinskih vrst, ki kaže na to, da je Natura 2000 lahko tudi razvojna priložnost.

Spodbudna je mnogoterost dobre prakse. Pri pridelavi in trženju zelišč ter spremljajočih turističnih in izobraževalnih dejavnostih je prišlo do povezovanja s preostalimi ponudniki v lokalnem okolju. Nastajajo produkti in storitve, ki se medsebojno dopolnjujejo in podpirajo ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja.

5. Nacionalni konferenci Spodbujamo zelena delovna mesta

V okviru projekta smo izvedli tudi dve nacionalni konferenci, na katerih smo združili predstavnike vlade, občin, podjetij, združenj, strokovno-interesnih združenj, bank in skladov, iskalce zaposlitve, nevladne organizacije in medije. Obe konferenci sta zajemali govorce, predstavitve in nato interaktivno delo udeležencev za doseganje skupnega cilja: zeleno slovensko gospodarstvo.

Govorci na **1. nacionalni konferenci Spodbujamo zelena delovna mesta** so bili:

- Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Andreja Jerina, takrat državna sekretarka na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje
- Gaja Breclj, Umanotera, vodja projekta Spodbujamo zelena delovna mesta
- Sven Hergovich, Avstrijska zvezna delavska zbornica
- Marjana Dermelj, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Matej Feguš, Donar
- Miro Škvorc, Ekoprodukt
- Alenka Kreč Bricelj, Smetumet
- Lenka Puh, eTRI franšiza
- Renata Karba, Umanotera
- Franc Pohleven, Biotehniška fakulteta
- Urša Šebenik, Inštitut za trajnostni razvoj
- Marinka Vovk, Okoljsko-raziskovalni zavod
- Bojan Žnidaršič, Vitra

Takrat še evropski komisar za okolje Janez Potočnik je občinstvo nagovoril z videom.

Tudi na **2. nacionalni konferenci Spodbujamo zelena delovna mesta** 4. 11. 2014 v hotelu Lev v Ljubljani smo v živo in po spletu združili več kot 200 ljudi. Govorci na konferenci so bili:

- Gaja Breclj, Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, vodja projekta Spodbujamo zelena delovna mesta
- Ana Vodičar, strokovna sekretarka na ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za področje socialnega podjetništva
- Nataša Goršek Mencin, Vodja Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji
- osrednji govorci Luigi Bistagnino, strokovnjak za sistemsko oblikovanje in uresničevalec modre ekonomije, predstojnik magistrskega študija sistemskega oblikovanja s Politehniške univerze v italijanskem Torinu

Luigi Bistagnino je spregovoril, kako preseči trenutni gospodarski model ob sočasni usmeritvi družbe v trajnostni razvoj. Govoril je na realnih primerih o razliki med linearnim in sistemskim pristopom k preoblikovanju družbe v trajnostno. Soočamo se ne le z okoljskim vprašanjem, ampak tudi z novim gospodarskim modelom z bio-ekonomskim pristopom, ki lahko odpira tudi nove priložnosti, če na kozarec pogledamo kot na pol poln in ne kot na pol prazen. Ta pristop med drugim vključuje procese, ki zmanjšujejo obremenjevanje okolja in ustvarjajo izjemen gospodarski tok ter upravljajo in

spodbujajo vzajemnosti pri dialogu med več akterji iz vseh faz razvoja projekta. Zbranim je dal veliko inspiracije in zagona, da čim prej usmerimo svojo energijo, sredstva, čas, ukrepe v priložnosti, ki nam jih ponuja zeleno gospodarstvo.

Izsek iz predavanja Luigija Bistagnina (razlika med linearnim in sistemskim pristopom – v angleščini):

values

quality by certification

competitive economy

disconnection from the territory

identity in the product

LINEAR approach

disposable

globalization

competition and quantity

ownership

values

quality by the system

economy by connections

relations between actors

identity in the territory

SYSTEMIC approach

output-input

cultural identity

sharing and quality

wellness

6. Nadaljnji koraki projekta Spodbujamo zelena delovna mesta

V okviru projekta bomo v novembru 2014 pripravili:

- priporočila, ki bodo namenjena vsem ključnim deležnikom, ki ustvarjajo pogoje za razvoj zelenega gospodarstva. Pričakujemo, da jih bodo obravnavali z vso skrbnostjo in jih implementirali v politike, načrte, strategije, programe, poslovne modele, proračun;
- katalog dobrih praks na področju zelenih delovnih mest;
- e-seminarje, ki bodo udeležence popeljali skozi proces iskanja virov in potencialov za zelena delovna mesta ter definiranja potrebnih pogojev za njihov razvoj.

Priporočila, katalog dobrih praks in e-seminarji bodo dostopni na spletni strani

www.zelenadelovnamesta.si.